

Fra: Postmottak KD
Sendt: 17. januar 2007 14:12
Til: Valland Olaug
Emne: VS: HØRINGSUTTALELSE - GRATIS LÆREMIDLER
Vedlegg: protokoll 160107.doc

Fra: Vigdis Nyhus [mailto:vigdis.nyhus@ntfk.no]
Sendt: 16. januar 2007 14:13
Til: Postmottak KD
Emne: HØRINGSUTTALELSE - GRATIS LÆREMIDLER

Saksbehandler: Vigdis Nyhus
Saksnr.: 06/09043-7
Arkiv: 50
Dato: 16.1.2007

Ugradert

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Kunnskapsdepartementet - Høring - Forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven

Vi oversender Nord-Trøndelag fylkeskommunes uttalelse om

**”FORSLAG OM LOVFESTING AV SKOLEEIERES ANSVAR FOR AT ELEVENE
FÅR DE NØDVENDIGE TRYKTE OG DIGITALE LÆREMIDLER I VIDEREGÅENDE
OPPLÆRING ”**

Uttalelsen er vedtatt av fylkesrådet i Nord-Trøndelag 16. januar 2007.
Vedlagt følger saksutredning, fylkesrådets vurdering og fylkesrådets vedtak

Med hilsen

Tore Bruem
Funksjonsleder

Vigdis Nyhus
Spesialrådgiver

Vedlegg: Protokoll – Fylkesrådssak 07/007

Nord-Trøndelag fylkeskommune

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag

SAKSPROTOKOLL

Sak nr 07/007

Skoleeiers ansvar for trykte og digitale læremidler - høring

Behandlet/ Behandles av	Sted	Møtedato	Sak nr.
Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	Namdalseid	16.1.2007	07/007

Saksbeh: Vigdis Nyhus

Arkivsak: 06/09043

Arkivkode: 50

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

Fylkesrådet støtter ikke det foreliggende forslaget til endringer i opplæringsloven og ber departementet på nytt vurdere finansiering av elevenes pc-er som del av det utstyret som omtales som "andre læremiddel og nødvendig individuelt utstyr".

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag er sterkt uenig i at pc-er for elevene holdes utenfor statlige støtteordninger og at det ikke skal være mulig for fylkeskommunene å pålegge elevene en viss egenbetaling for pc-er. Vilkårene for en viss egenbetaling er at elevene ikke påføres utgifter ut over det de ellers ville ha til utstyr og lærebøker. Videre er fylkesrådet uenig i departementets vurderinger, når det sies at bærbare pc-er ikke er nødvendig for å realisere læreplanenes krav til digital kompetanse og digitale ferdigheter. Dette synspunktet avviker sterkt fra intensjoner i Kunnskapsløftet, som Nord-Trøndelag fylkeskommune har lagt til grunn for en langsiktig digital satsing i videregående opplæring i Nord-Trøndelag, vedtatt av Fylkestinget i Nord-Trøndelag i desember 2005.

Fylkestinget i Nord-Trøndelag har tatt en viktig sentral utdanningsreform på alvor og lagt opp en langsiktig digital strategi knyttet til innføringen av Kunnskapsløftet. Det nye lovforslaget fra Kunnskapsdepartementet vil medføre at viktige elementer i denne strategien vil måtte endres. Lovforslaget innebærer at fylkeskommunen vil få så store kostnader knyttet til innkjøp av maskinvare at hele den digitale satsingen vil være i fare. Fylkesrådet i Nord-Trøndelag forutsetter at staten dekker alle kostnader knyttet til lovforslaget, både når det gjelder materiell, lærebøker og digitale læremidler.

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag finner det vanskelig å se sammenhengen når staten satser store ressurser på å utvikle digitale læremidler, mens vilkårene for å benytte læremidlene strammes inn. Fornyings- og administrasjonsdepartementet har nettopp lagt fram Stortingsmelding 17 (2006-2007) – Eit informasjonssamfunn for alle. Her heter det blant annet om Kunnskapsløftet: "Arbeidet med å sikre alle elever digital kompetanse som ei grunnleggjande ferdigheit, blir følgt opp i tilknytning til innføringa av Kunnskapsløftet". Det framlagte lovforslaget fra Kunnskapsdepartementet bidrar ikke til dette.

Fylkesrådet ber med dette Kunnskapsdepartementet om å endre lovforslaget.

Fylkesrådet vil påpeke behovet for rask avklaring i denne saka. Et nytt skoleår planlegges nå, og elever som søker videregående opplæring fra høsten 2007 og deres foresatte må kjenne de økonomiske rammebetingelsene. Det trengs god informasjon, forutsigbarhet og ryddig planlegging dersom Norge skal ha en ambisjon om å ha verdens beste skoler. Planer og

ambisjoner må følges opp. Fylkesrådets mål er at elevene i Nord-Trøndelag fortsatt skal ha en god pc-ordning fra høsten 2007.

Protokoll:

Oppdatert tabell i saksutredningen ble lagt fram i møtet.

Innstillingen ble enstemmig edtatt.

Fylkesrådets vurdering:

Fylkestingets i Nord-Trøndelag fattet følgende vedtak i sak 86/2005:

”Fylkestinget vedtar strategisk plan for digital kompetanse i videregående opplæring i Nord-Trøndelag 2006-2009.

Det skal utarbeides konkrete handlingsplaner for de ulike tiltakene med henblikk på tidsplan, økonomiplan og årsbudsjett

Planen skal inngå i en helhetlig IKT-strategi for Nord-Trøndelag fylkeskommune.

Kostnader innarbeides i årsbudsjett og økonomiplan.

Det tilstrebes lik praksis i hele fylket med henblikk på løsninger og kostnader for elever.

Elevbetaling må holdes så lav som overhodet mulig, og i størst mulig grad må utgifter for elevene kompenseres ved innsparinger andre steder, for eksempel gjennom reduserte utgifter til andre læremidler.

Fylkestinget har som målsetning at elevbetalingen på sikt fjernes helt.”

Vedtaket innebærer at Fylkestinget i Nord-Trøndelag har tatt Kunnskapsløftets krav om grunnleggende ferdigheter og tilpasset opplæring på alvor. Derfor var det et naturlig valg å innføre bærbare pc-er for elevene i takt med at nye læreplaner ble tatt i bruk fra høsten 2006. En oppsummering i slutten av november, da rundt 45 ledere fra videregående skoler i fylket var samlet, viser at det var et krevende, men riktig valg. Satsingen har stilt store krav til lærere og teknisk personell. Fagfolk har gjort en formidabel innsats, og utfordringene er taklet undervegs.

Det gjennomføres en evaluering av satsingen på alle skolene i fylket i januar-mars 2007.

I bunnen for Nord-Trøndelags plan for digital kompetanse ligger pedagogisk tenking og et mål om bedre læring for den enkelte elev. Utenfor skolen møter elevene en digital verden, som de skal delta i som samfunnsmedlemmer og arbeidstakere. Lik tilgang til digital kompetanse er også et bidrag til sosial utjevning i samfunnet.

Fylkestinget i Nord-Trøndelag har funnet bærbar pc for hver enkelt elev nødvendig for å tilrettelegge for tilpasset og fleksibel opplæring. Elevene må kunne bruke maskinene der de til enhver tid befinner seg og for å utnytte de valgmulighetene som ligger i de nye læreplanene. Å gå tilbake til ei ordning med datarom vil være å skru utviklingen i Nord-Trøndelag flere år tilbake.

Internett legger til rette for varierte måter å arbeide med fagene og kommunisere på. Disse mulighetene lar seg i liten grad utnytte gjennom timeplanlagt undervisning i datarom med stasjonære maskiner. De nye læreplanene åpner for vide valgmuligheter mellom fag og læringsarenaer. Lærerkontakt via nett muliggjør nær kommunikasjon og individuell oppfølging uavhengig av geografi. Med egen pc kan elevene gjøre skolearbeid og få

tilbakemeldinger i klasse- og grupperom, i kantine og bibliotek, på skolebuss, hjemme og utplassert i bedrift og på ekskursjoner. Eksisterende skolebygg i fylket tilpasses og nybygg planlegges nå ut fra en digital skolehverdag.

Da den digitale planen i Nord-Trøndelag ble utarbeidet og vedtatt høsten 2005, forelå Soria Moria-erklæringen om gratis læremidler for elevene og en sentral bestemmelse om gjennomføring av digital eksamen våren 2007.

Det som etter dette har skjedd er:

1. Det ble bestemt at det skal betales merverdiavgift for pc-leie for elever, i strid med hva som er tilfellet for læremidler, slik at elevmaskinene er blitt betydelig dyrere enn beregnet
2. Utdanningsdirektoratet gikk bort fra planen om å avholde digital eksamen i planlagt omfang våren 2007
3. Det foreligger nå et lovforslag som ekskluderer pc-er fra statlig støtte og fra elevbetaling.

Ut fra målsettingen i Stortingsmelding 30 om at digitale ferdigheter i dag skal være grunnleggende ferdigheter på linje med evnen til å lese og skrive, er fylkesråden betenkt over konsekvensene av disse signalene. Skal skolene make den betydelige satsingen som det her er snakk om, må sentrale og regionale myndigheter dra i samme retning.

Fylkesråden vil understreke at fylkeskommunene må stå fritt når det gjelder å definere hva som skal dekkes innen tildelte midler: Bøker, pc-er og/eller programvare. Fylkeskommunene må kunne organisere løsninger på dette området ut fra egne lokale behov.

Etter fylkesrådets oppfatning setter forslaget til endringer i opplæringsloven hele prosjektet "den digitale skolen" i fare. Det er vanskelig å se sammenhengen når staten nå satser store ressurser på å utvikle digitale læremidler, mens vilkårene for å benytte læremidlene strammes inn. Fornyings- og administrasjonsdepartementet har nettopp lagt fram Stortingsmelding 17(2006-2007) – Eit informasjonssamfunn for alle. Her heter det blant annet om Kunnskapsløftet: "Arbeidet med å sikre alle elever digital kompetanse som ei grunnleggjande ferdigheit, blir følgt opp i tilknytning til innføringa av Kunnskapsløftet". Det framlagte lovforslaget bidrar ikke til dette.

Skal visjonen om en digital skole for alle realiseres, må digitale arbeidsmåter innarbeides fra første stund, og prøve- og eksamensformer må ha en klar sammenheng med måten det arbeides på gjennom hele skoletida.

Fylkesråden støtter ikke det foreliggende forslaget om endringer i opplæringsloven. Departementet må på nytt vurdere finansiering av elevenes pc-er som en del av det utstyret som omtales som "andre læremiddel og nødvendig individuelt utstyr" og som forutsettes delvis dekket av stipendordningen.

Fylkesråden er bekymret dersom denne saka først skal avgjøres på vårparten og at en avgjørelse trekker i langdrag. Fylkesrådet vil påpeke behovet for rask avklaring i denne saka. Et nytt skoleår planlegges nå, og elever som søker videregående opplæring fra høsten 2007, og deres foresatte, må kjenne de økonomiske rammebetingelsene. Fylkesrådets mål er at elevene fortsatt skal ha en god pc-ordning høsten 2007. Fylkesråden vil ha tett dialog med

departementet og andre fylkeskommuner om utviklingen på nasjonalt nivå. Kunnskapsløftet er en stor og viktig utdanningsreform. Fylkesrådet i Nord-Trøndelag har ambisjoner for videregående opplæring i fylket. Kunnskapsløftet skal gjennomføres.

Steinkjer, 9. januar 2006

Anne Irene Myhr
fylkesråd for utdanning, kultur og helse
(sign)

Saksutredning for fylkesrådet

Sammendrag

Kunnskapsdepartementet sendte høsten 2006 til høring flere forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven. Det vedlagte høringsforslaget innebærer en lovfesting av skoleeiers ansvar for at elever i videregående opplæring får nødvendige trykte og digitale læremidler. I Soria Moria-erklæringen er en av målsettingene gratis læremidler for elever i videregående opplæring. Dette følges opp i statsbudsjettet for 2007 og i det framlagte lovforslaget. Pc-er for elevene holdes imidlertid utenfor statlige støtteordninger. Det foreslås også at det ikke skal være mulig for fylkeskommunene å pålegge elevene egenbetaling for pc-er. Videre hevdes det at bærbare pc-er ikke er nødvendig for å realisere læreplanenes krav til digital kompetanse og digitale ferdigheter. Dette synspunktet avviker sterkt fra intensjoner i Kunnskapsløftet som Nord-Trøndelag fylkeskommune har lagt til grunn for den digitale satsingen i videregående opplæring i Nord-Trøndelag. Fylkesråden støtter ikke det foreliggende forslaget til endringer i opplæringsloven og ber departementet på nytt vurdere finansiering av elevenes pc-er som del av det utstyret som omtales som ”andre læremiddel og nødvendig individuelt utstyr” som forutsettes delvis dekket gjennom stipendordningen.

Hjemmel/Referanse for saken:

Trykte vedlegg:

[HØRING – Forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven. Brev fra Kunnskapsdepartementet 17. november 2006](#)

Utrykte vedlegg:

Fylkestingssak 86/2005: Strategisk plan for digital kompetanse i videregående opplæring i Nord-Trøndelag 2006-2009

Utredning:

Innledning/bakgrunn

Departementet har sendt på høring forslag om endringer i opplæringsloven som gir fylkeskommunen ansvar for å skaffe elever i videregående opplæring gratis læremidler.

Lovforslaget må sees i sammenheng med en bevilgning på kr. 287,4 mill til fylkeskommunene som skal dekke utgiftene til elever som høsten 2007 skal begynne i Vg 2. Det er lagt opp til at en tilsvarende bevilgning for 2008 og 2009 som skal gi gratis læremidler også for elever som i 2008 går i vg 3 og i 2009 begynner i Vg 1.

I tillegg til bevilgningen til fylkene som skal dekke utgifter til læremidler, vil elevene få et ikke behovsprøvd stipend fra Lånekassen til ”andre læremiddel og nødvendig individuelt utstyr”.

Det er ikke uttalt noe om hvordan ordningen vil bli etter 2009, men fylkeskommunene forutsetter at tilstrekkelige statlige midler vil inngå i rammetilskuddet fra og med dette året og sørge for en kontinuerlig fornying av læremiddelbeholdningen.

Saksframstilling/problemstillinger

Forslaget fra departementet

I høringsbrevet har departementet innledningsvis gjort rede for gjeldende rett. Her understrekes det at hovedregelen er at videregående opplæring i skole og bedrift er gratis, men at det er gjort unntak for læremidler og utstyr til annet bruk som opplæringen til vanlig gjør det nødvendig å ha. Det er denne bestemmelsen, i høringsbrevet omtalt som unntaksbestemmelsen, som til nå har gjort det legalt å forlange at elevene selv skal dekke utgiftene til lærebøker, kladdebøker, lommekalkulator og kopiert undervisningsmateriell.

Hvorvidt elevene med utgangspunkt i denne bestemmelsen kunne pålegges å skaffe seg bærbar pc, ble i sin tid vurdert av departementet. Konklusjonen var at dersom det undervisningsopplegget skolen benyttet var av en slik karakter at bærbar pc var ”nødvendig utstyr”, kunne eleven pålegges å kjøpe sin egen pc, men da måtte ikke elevens samlede utgifter til skolemateriell og utstyr bli større enn de ellers ville ha vært. Dette har fylkene forholdt seg til og planlagt ut fra, ut fra en tro på at et digitalt løft har en lengre planleggingshorisont enn ett enkelt år.

Forslaget til ny lovtekst innebærer at unntaksbestemmelsen avgrenses mot ”nødvendige trykte og digitale læremidler, samt digitalt utstyr”. Fylkeskommunen kan fortsatt pålegge eleven å holde seg med annet individuelt utstyr som opplæringen krever.

Forslaget innebærer at fylkeskommunen ikke kan pålegge eleven å ha sin egen pc på skolen. Fylket kan selvsagt gi elevene hver sin pc og da forlange at de har den med, eventuelt låne ut pc til elevene, men altså ikke forlange at de skal kjøpe, eventuelt delfinansiere digitalt utstyr som er nødvendig for den opplæringen som blir gitt.

Andre nødvendigheter kan eleven pålegges å kjøpe inn til seg selv. Det kan se ut som bare deler av disse utgiftene dekkes av det behovsprøvde stipendet. I høringsbrevet heter det at stipendet skal bidra til å dekke utgiftene til andre læremidler og nødvendig individuelt utstyr.

I høringsbrevet tar departementet opp noen av de utfordringene Kunnskapsløftet innebærer og som har gjort at mange fylker vurderer bærbar pc som nødvendig utstyr. At alle læreplaner inneholder kompetansemål hvor elevene skal bruke digitale læremidler, anser ikke departementet for å være grunn god nok til å pålegge elevene å ha bærbar pc. Skolen må ha en viss mengde digitalt utstyr, men etter departementets oppfatning er ikke bærbar pc en nødvendig forutsetning for å nå kompetansemålene.

Kunnskapsløftet i Nord-Trøndelag

Fylkestingets i Nord-Trøndelag fattet følgende vedtak i sak 86/2005:

”Fylkestinget vedtar strategisk plan for digital kompetanse i videregående opplæring i Nord-Trøndelag 2006-2009.

Det skal utarbeides konkrete handlingsplaner for de ulike tiltakene med henblikk på tidsplan, økonomiplan og årsbudsjett

Planen skal inngå i en helhetlig IKT-strategi for Nord-Trøndelag fylkeskommune. Kostnader innarbeides i årsbudsjett og økonomiplan. Det tilstrebes lik praksis i hele fylket med henblikk på løsninger og kostnader for elever.

Elevbetaling må holdes så lav som overhodet mulig, og i størst mulig grad må utgifter for elevene kompenseres ved innsparinger andre steder, for eksempel gjennom reduserte utgifter til andre læremidler.

Fylkestinget har som målsetning at elevbetalingen på sikt fjernes helt.”

Gjennom dette vedtaket skal Fylkestinget i Nord-Trøndelag bidra til å innfri Kunnskapsløftets krav om grunnleggende ferdigheter og tilpasset opplæring.. Derfor var det et naturlig valg å innføre bærbare pc-er for elevene i takt med at nye læreplaner ble tatt i bruk fra høsten 2006. En oppsummering i slutten av november, da rundt 45 ledere fra videregående skoler i fylket var samlet, viser at det var et krevende, men riktig valg. Satsingen har stilt store krav til lærere og teknisk personell. Fagfolk har gjort en formidabel innsats, og utfordringene takles underveis. Fylkestinget har vedtatt en økonomiplan for perioden fram til 2010 som gir rom for den digitale satsingen innen de så langt gjeldende rammebetingelsene.

I bunnen for Nord-Trøndelags plan for digital kompetanse ligger pedagogisk tenking og et mål om bedre læring for den enkelte elev. Utenfor skolen møter elevene en digital verden, som de skal delta i som samfunnsmedlemmer og arbeidstakere. Lik tilgang til digital kompetanse er også et bidrag til sosial utjevning i samfunnet.

Bærbar pc-er for hver enkelt elev er nødvendig for å tilrettelegge for tilpasset og fleksibel opplæring. At elevene har et eierforhold til maskinene, synes å sikre en tryggere bruk. Elevene må kunne bruke maskinene der de til enhver tid befinner seg og for å utnytte de valgmulighetene som ligger i de nye læreplanene. Internett legger til rette for varierte måter å arbeide med fagene og kommunisere på. Disse mulighetene lar seg i liten grad utnytte gjennom timeplanlagt undervisning i datarom med stasjonære maskiner. De nye læreplanene åpner for vide valgmuligheter mellom fag og læringsarenaer. Lærerkontakt via nett muliggjør nær kommunikasjon og individuell oppfølging uavhengig av geografi. Med egen pc kan elevene gjøre skolearbeid og få tilbakemeldinger i klasse- og grupperom, i kantine og bibliotek, på skolebuss, hjemme og utplassert i bedrift og på ekskursjoner. Eksisterende skolebygg i fylket tilpasses og nybygg planlegges nå ut fra en digital skolehverdag.

Da den digitale planen i Nord-Trøndelag ble utarbeidet og vedtatt høsten 2005, forelå Soria Moria-erklæringen om gratis læremidler for elevene og en sentral bestemmelse om gjennomføring av digital eksamen våren 2007.

Det som etter dette har skjedd er:

1. Det ble bestemt at det skal betales merverdiavgift på pc-leie til elever, i strid med det som er tilfellet for læremidler, slik at elevmaskinene er blitt betydelig dyrere enn beregnet
2. Utdanningsdirektoratet gikk bort fra planen om å avholde digital eksamen i planlagt omfang våren 2007
3. Det foreligger nå et lovforslag som ekskluderer pc-er fra statlig støtte og fra elevbetaling.

Ut fra målsettingen i Stortingsmelding 30 om at digitale ferdigheter i dag skal være grunnleggende ferdigheter på linje med evnen til å lese og skrive, skaper disse signalene usikkerhet. Skal skolene make den betydelige satsingen som det her er snakk om, må sentrale og regionale myndigheter dra i samme retning.

Konsekvenser

Utgifter til læremidler og utstyr i Nord-Trøndelag.

Nedenfor vises en konstruert oversikt over stipulerte utgifter til bøker og digitalt utstyr og læremidler for elever i videregående skoler i Nord-Trøndelag, en tenkt konsekvens av de endringsforslagene som foreligger.

Som tabellen viser, holdes Vg3 holdes helt utenfor i skoleåret 2007/2008.

Innkjøp av pc-er til elevene er tatt med. Anslått pris på bærbare pc-er er oppgitt inkl. mva. Her er det regnet med tilsvarende kvalitet som de maskinene vg1- elevene leaser i inneværende skoleår. Det er mulig å presse ned disse utgiftene, men dårligere kvalitet vil føre til økte utgifter på andre hold. For eksempel vil skolene måtte ha et større lager av reserve-pc-er og reservedeler, og en må regne med lavere oppetidsgaranti. 1900 elever på vg1-nivå leaser i dag pc-er. I tillegg benytter ca. 327 elever private maskiner. I regnestykket er det lagt inn at fylkeskommunen høsten 2007 kjøper dagens vg1-elever ut av de leasing-avtalene de har inngått, med en viss avskrivning av verdien på disse maskinene. Det ligger også i regnestykket at fylkeskommunen erstatter de private pc-ene som brukes i dag. I tillegg anskaffes nye maskiner for elevene på vg1 høsten 2007. For årene framover vil det være aktuelt å kjøpe inn maskiner for nye årskull.

I tillegg til beløpene i tabellen kommer en betydelig økning i utgifter til programvarelisenser, infrastruktur og teknisk bemanning.

Når det gjelder digitale læremidler, er beløpet et optimistisk anslag, ut fra planene om en felles nasjonal satsing. Som tabellen viser vil etter hvert kostnadene for utvikling av læremidler bli redusert, mens ressurser i større grad går til vedlikehold av etablerte løsninger.

Utgifter til lærebøker er vanskelig å anslå og vil i stor grad avhenge av i hvilken grad digitale læremidler overtar. Nyten av digitale læremidler avhenger igjen av at elevene har pc-er de kan bruke regelmessig. Å operere med et skille mellom ulike typer utstyr og læremidler virker lite meningsfullt, all den tid dette er noe elevene trenger i alle fall.

Det oppleves som uforståelig og urettferdig at det er ett bestemt årskull som skal tilgodeses med den ordninga som er foreslått. Dersom konsekvensen blir at midlene må investeres i lærebøker til utlån, er dette sterkt beklagelig. Erfaring viser at utlånsordninger er krevende å administrere og at lærebøker fort blir utdaterte. Tabellen tar likevel utgangspunkt i dette, og det settes bare av et mindre beløp (kr. 500 000) til supplering av bøker etter at de store innkjøpene for hvert årskull er gjennomført.

Tabellen viser stipulerte kostnader for Nord-Trøndelag fylkeskommune ved en fortsatt digital satsing kombinert med gratis læremidler og gratis pc til elevene for perioden 2007-2010.

Tenkt modell - konsekvenser av statsbudsjettet 2007

Kostnader	Vg1	Vg2	Vg3	Sum
2007/ 08				
Elev-pcer	22 000 000	16 000 000	0	38 000 000
Lærebøker	0	4 400 000	0	4 400 000
Digitale læremidler	2 000 000	2 000 000	0	4 000 000
Sum 2007/ 08	24 000 000	22 400 000	0	46 400 000
2008/09				
Elev-pcer	22 000 000	0	0	22 000 000

Lærebøker	0	500 000	4 400 000	4 900 000
Digitale læremidler	1 000 000	2 000 000	2 000 000	5 000 000
Sum 2008/ 09	23 000 000	2 000 000	6 400 000	31 900 000
2009/10				
Elev-pcer	22 000 000	0	0	22 000 000
Lærebøker	2 200 000	500 000	500 000	3 200 000
Digitale læremidler	500 000	500 000	2 000 000	3 000 000
Sum 2009/ 10	24 700 000	1 000 000	2 500 000	28 200 000
2010/ 11 →				
Elev-pcer	22 000 000	0	0	22 000 000
Lærebøker	500 000	500 000	500 000	1 500 000
Digitale læremidler	500 000	500 000	500 000	1 500 000
Sum 2009/ 10	23 000 000	1 000 000	1 000 000	25 000 000

Tabellen tar utgangspunkt i en utlånsordning for lærebøker, og det settes bare av et mindre beløp til supplering av bøker etter at de store innkjøpene for hvert årskull er gjennomført.

Regnestykket viser at skal fylkeskommunen tilby en digital løsning innen samme økonomiske ramme som årets, og samtidig gi elevene gratis læremidler, vil skoleåret 2007/2008 ha en kostnad på over 46 mill kroner. Statlig tilskudd er beregnet til 9,3 millioner kroner. .

Nord-Trøndelag fylkeskommune har startet gjennomføring av Kunnskapsløftet ut fra sentrale planer med en langsiktig tidshorison. Det er utelukket å stoppe den prosessen som nå er i gang. Kunnskapsløftet er den største utdanningsreformen i Norge i nyere tid, og fylkeskommunen forutsetter at departementet har vilje til å gjennomføre hele reformen, ikke stoppe utviklingen etter ett år. Tilpasset opplæring og digital kompetanse står sentralt i reformen. Dette forutsetter at elevene har maskiner og læremidler. Utbredelse og utforming av bærbar teknologi vil være en annen om ti år enn den er i dag. Men i den overgangsperioden som samfunnet nå er inne, må skolen bidra til at sosiale og økonomiske klassekiller ikke oppstår eller øker. Staten må sette skoleeierne i stand til å ivareta elevenes læring og gjennomføre reformen.

Forslaget til statsbudsjett dekker ikke alle utgiftene for ett årskull, og det er i realiteten lang veg til gratis læremidler og utstyr for alle elever. Som nevnt ovenfor virker det lite heldig å skille mellom "læremidler" og "utstyr", all den tid dette er noe elevene må ha i alle fall. Skal løftet om gratis læremidler innfris, trengs økning av sentrale bevilgninger. Et minimumskrav må i alle fall være at fylkene står fritt i å disponere de midlene som er satt av. Så lenge de statlige midlene ikke vil dekke elevenes totale utgifter i noe fall, må det gis åpning for en viss egenbetaling fra elevene til pc-løsninger, dersom dette ikke fører til at elevenes samla utgifter øker.

Usikkerhet om gjennomføringen av kunnskapsløftet

Det er vanskelig å se sammenhengen når staten nå satser store ressurser på å utvikle digitale læremidler, mens vilkårene for å benytte læremidlene strammes inn. Fornyings- og administrasjonsdepartementet har nettopp lagt fram Stortingsmelding 17 (2006-2007) – Eit informasjonsseminar for alle. Her heter det blant annet om Kunnskapsløftet: "Arbeidet med å sikre alle elevar digital kompetanse som ei grunnleggjande ferdigheit, blir følgt opp i tilknytning til innføringa av Kunnskapsløftet". Det framlagte lovforslaget bidrar ikke til dette. Det er viktig å unngå uklarheit omkring regjeringens vilje til å gjennomføre en stor og viktig

reform. Blir gjennomføringsviljen utydelig, vil dette virke sterkt på motivasjonen til alle de som er nøkkelpersoner i gjennomføringen av reformen.

Uklarhet om rammebetingelsene

Det er behov for rask avklaring i denne saka. Et nytt skoleår planlegges nå, og elever som søker videregående opplæring fra høsten 2007 og deres foresatte må kjenne de økonomiske rammebetingelsene. Det trengs god informasjon, forutsigbarhet og ryddig planlegging for å unngå problemer for elever, foresatte og skoler.

Konklusjon - Oppsummering

- Sentrale midler må økes, dersom ”gratis læremidler” skal være en realitet
- Fylkeskommunene må stå fritt i disponeringen av tildelte midler
- Departementet må ikke skape usikkerhet om gjennomføringen av Kunnskapsløftet
- • Avklaring og planlegging haster

Regjeringen og fylkeskommunene kan i fellesskap oppfylle intensjonene i Soria Moria-erklæringen om gratis videregående opplæring med høy kvalitet - og Norge vil kunne ligge i forkant i verden i utvikling og bruk av digitale læremidler.